

İşıq həyatı qaranlıqlardan qoruyur, həqiqətləri göstərir. Varlığında işıq olan insan elə işığın davamıdır. Zaman keçdikcə həqiqətlərə yetmək istəyən hər kəs işığa üz tutur, işıqlı insanları öyrənərək həqiqətlərə yetmək istəyirlər. Görünür işıq olmasa həyat qaranlıqlara bürünərdi. Işıqlı insanlarsız həqiqətlərə yetmək olmazdı.

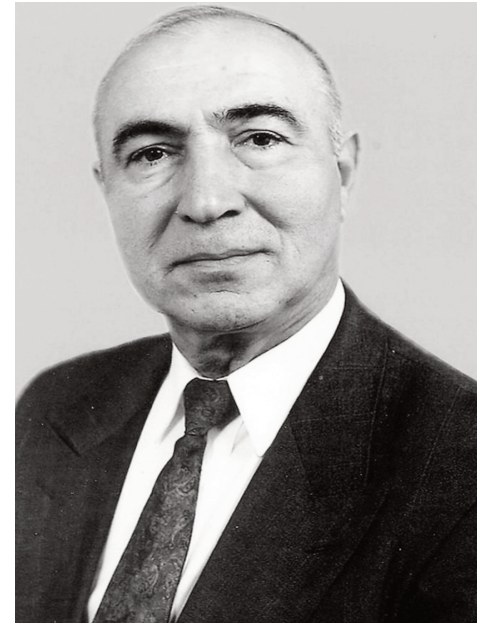
Şəddat Cəfərov haqqında yazan hər bir müəllif onun nəsilərə örnek olan şəxsiyyəti haqqında sonsuz ehtiram və hörmətlə danışır. Münasibətlərini yüksək insani sevgi ilə bildirirlər. Müasirlərin, xüsusilə, mətbuat tarixini yaxşı bilən müəlliflərin Şəddat Cəfərova Həsən Bəy Zərdəbinin varisi kimi təqdim etməsinə təbii qarşılımaşılıq. Çünki, necə ki, H.Zərdəbi qəzet nəşri işinin əsasını qoydu, onun beşiyi başında durdu, eləcə də Şəddat Cəfərov XX əsrin 80-ci illərindən başlayaraq nəşriyyat işini özünün tale yolu kimi seçmiş və bu yola yarım əsrə qədər vaxt sərf etmişdir. Doğrudur, onsuz da Şəddat müəllim elə əmək fəaliyyətinə mətbəə işindən başlayıb. Mətbəədəki ağır əməyin içindən keçib, bir sözlə, şrift qoxusu ilə böyüyüb. Nəhayət, sonra təcrübə qazandıqca, biliyini artırdıqca, mətbəədə ona həvalə olunan iş də məsuliyyət dərəcəsinə görə dəyişilib. Mətbəə işinin bütün incəliklərini mənimsədiyinə görə onun hər hansı bir problemi həll etməkdə düşüncə çevikliyi özünü göstərir. Qazandığı uğurlarla nüfuzu möhkəmlənirdi. Ona görə də bu günkü müəlliflər nəşriyyat tariximizin son 50 illik yolundan söz açanda, birinci Şəddat müəllimin adı yada düşür. Çünki Şəddat Cəfərov nəşriyyat işinin təkə təcrübə baxımından bilicisi deyil, həm də poliqrافیyanın nəzəri əsaslarını yaradan simalardan biridir.

Azərbaycan jurnalistikasında və Zərdəbişünaslıqda tədqiqatları ilə, eləcə də jurnalistik və publisistik fəaliyyəti ilə xüsusilə tanınan görkəmli alim, jurnalist Tahir Aydınoglu Şəddat Cəfərov haqqında xüsusi həssaslıqla danışır və onu ustad naşir adlandırır. Sözüünün məsuliyyətini yaxşı bilən ustad jurnalist kimi Tahir Aydınoglu Şəddat Cəfərovun həm özünü yaxşı tanıyır, həm də onun haqqında yazılmış əsərləri oxumuş müəllif kimi söz demək istədiyi obraz olaraq Şəddat Cəfərova daha əhatəli təqdim edə bilər. Yazılarında ustad naşirin həyat yolunu işıqlandıran Fatma Həsənqızının "Acılı-şirənli günlər" sənədli romanının təkə bədii məziyyətlərindən danışır. Həm də buradakı faktların ardıcılığına da diqqət yetirir. Kitablarda insanların taleyinə bənzər dünyaya gəlir, ömür yolu keçir, yaşa dolur. Şəddat Cəfərov haqqında yazılmış sənədli romanın demək olar ki, bir qərinəlik yaş var. Tahir Aydınoglu əsərin ilk variantından başlayaraq günümüzə qədər keçdiyi yolu obrazın ömür yolu ilə tutuşdurur. Axı bu kitabın ilk nəşri işıq üzünü gördəndən sonra da obrazın həyatdakı tərcümeyi-halı davam edirdi. Ona görə də əsərin sonrakı nəşrləri ilə də müqayisələr aparın Tahir Aydınoglu həssaslıqla yazır: "İki kitabdən ibarət yeni nəşrdə orta məktəb partısından birbaşa poliqrافیya aləminə qədəm qoyan, yuxusuz gecələri, zəngin mütaləsi hesabına müstəqil olaraq rəngli klişələr hazırlamağı öyrənməklə həmkarlarını və mətbəə rəhbərliyini heyretə salan, işə başladığı bir neçə ay ərzində altıncı dərəcəli usta adına layiq görülən, istehsalatdan ayrılmaqdan ali təhsil alan, Moskvada aspiranturaya daxil olan və namizədlik dissertasiyası müdafiə edən Şəddat Cəfərovun şəərəfli və mənalı həyat yolu, elmi axtarıları gözlərimizin önündə canlanır". Göründüyü kimi müəllif naşir alimin cəfəkeş ömrünün mahiyyətini öz düşüncələri ilə dəqiq ümumiləşdirir. Sənədli romanın içərisindən keçən əsas xətti, yeni əsərin qəhrəmanının həm təcrübə, həm elmi nəzəri, həm də bir insan kimi təkamülünü oxucuların diqqətinə çatdıraraq sözünə davam edir: "Təqdim edilən materiallardan məlum

olur ki, ön geridə qalmış mətbəələrin belə inkişafına qısa müddətdə nail olan Şəddat Cəfərov təkə Azərbaycanda deyil, keçmiş SSRİ-də də poliqrافیyanın kamil mütəxəssisi kimi tanınıb. "Ulyanovskaya pravda" nəşriyyatının baş direktoru işləyərkən yüksək peşəkərlığını, fəal işgüzarlığını və yaradıcı təşkilatçılığını bir daha təsdiqləyib". Çox maraqlı məqamdır Tahir Aydınoglu həm sənədli romandan, həm də həyatdan tanıdığı Şəddat Cəfərovun tale yolunun uğurunu göstərən bir məqamı daha qabarıq verir. Bu da Şəddat Cəfərovun işə xüsusi münasibəti ilə bağlıdır. Elə bu xüsusi münasibətin sayəsində hansı geridə qalmış mətbəə ona tapşırılsa, o qısa müddətdə həmin mətbəəni qabaqcıllar sırasına çıxara bilirdi. Bunun

mümkün oldu. Şəddat Cəfərov Azərbaycan xalqının bu mərhələdə keçdiyi yolu sanki öz həyatı ilə öz təbiətində yaşadı. Tahir Aydınoglu "İlk poliqrافیçı alim, ustad naşir" məqaləsində ("Söz" jurnalı, №1(85) mart, 2021) Şəddat Cəfərovun həmin dövrdəki vətəndaşlıq mövqeyini yüksək dəyərləndirir. Həm özünün Şəddat Cəfərovun həyatına bələdliyi, həm də sənədli romandan aldığı təəsürat əsasında ustad naşirin fəal həyat mövqeyini diqqətə cəkir: "20 yanvar hadisələri zamanı Ulyanovsk şəhərində zindana salınmış soydaşlarımız Şəddat müəllimin kömək və himayəsi ilə nicat tapıblar. Bu faciəyə etiraz olaraq, yüksək vəzifəsini və mövqeyini tərək edib Bakıya qayıdan Şəddat Cəfərov Dövlət Mətbuat,

Məclisi idarə heyətinin üzvüdür". Şəddat müəllim təkə naşir kimi nəşriyyat işinə yeni gələnlərin məsləhət yeri deyil, həm də ümumiyyətlə jurnalistikamızda zəngin əməli fəaliyyət yolu keçmiş bir jurnalist kimi özündən sonra gələnlər üçün bir simadır. Ona görə də, mətbuat şurasının sədri Əflatun Amaşovun onu işıqlı, əməlpərvər ziyalılarımızdan biri kimi təqdim etməsi çox təbii qarşılımaşılıq. Həqiqətdən insan nə qədər ruh etibarı ilə xeyirxah olsa da, əgər onun əməli təbiətini təqdim etsə, onda yaddaşlarda özünə yer ala bilməz. Bu səbəbdən də Şəddat Cəfərov alını açıqdır. Onu yaşlı nəsillər də, cavan nəsillər də yaxşı tanıyır və hörmət, ehtiramlarını əsirgəmirirlər.

Hərdən görək keçmişə də baxasan, Şəddat Cəfərov kimi ziyalıların yubileylərinin xüsusi diqqət və qayğı ilə keçirilməsi yeni nəsillərin gələcəyə inamını təqdim edir. Amma indi iş elə gətirdi ki, Tahir Aydınoglu qeyd etdiyi kimi pandemiya həyatımızı bir qədər sərhədlədi. Elə bu səbəbdən də təntənəli 80 illik yubiley virtual olaraq qeyd olundu. Ancaq Tahir Aydınoglu bu məqamı keçmişə yada salmaqla təskinliyə çevirir: "Bütün bunlara görə Şəddat müəllimin 75 illik yubileyini biz jurnalistlərdə təntənə ilə qeyd etmişdik. Lakin pandemiya və müharibə şəraiti sevimli dostumuzun 80 illik yubileyini daha yüksək səviyyədə keçirməyimizə mane oldu. Şübhəsiz bu günlərdə onu telefon və onlayn vasitələrlə təbrik edənlər saysız-hesabsızdır. Biz də bu təbriklərə qoşuluruq. Görkəmli poliqrافیçı alimimizə, ustad naşirimizə, müdrik qələm sahibinə "cənub uzunömürlülüüyü" ilə yanaşı, ön xoş arzularımızı çatdırırıq".

İşıq və işıqlı insanın nağılı

üçün həm işçiyə qayğılı münasibəti, həm də işə vicdanlı və məsuliyyətli yanaşması problemi həll etməkdə əsas olurdu. Əgər işi öz müdirinə inanırsa, onun münasibətini, xüsusilə qayğılı münasibətini görürsə, onda el dili ilə desək, dağı da aşır. Şübhəsiz, Tahir Aydınoglu bu qeydlərində sənədli romandan aldığı təəsüratı da ehtiva edir. Biz əvvəllər də qeyd etmişik ki, Şəddat Cəfərov uzaq ölkələrdə belə həmişə Azərbaycanın mənfəətini üstün tutub. Türkiyədə, Almaniyada, Rusiyada müxtəlif şəhərlərində özünün şəxsi keyfiyyətləri ilə böyük azərbaycanlı olduğunu öz əməlləri ilə, səmimi, insani münasibətləri ilə qarşılaşdığı hər kəsin yaddaşına yazıb. Bu məqamda Tahir Aydınoglu qeydlərində kifayət qədər yer alır: "İlk poliqrافیçı alim, ustad naşir və ön əsası həmyerlimiz uzaq və yaxın xaricdə milli mədəniyyəti, elitar davranışı, zəngin təcrübəsi, istər poliqrافیya, istər iqtisadiyyat, istərsə də, texnika və texnologiya sahəsində dərin biliyi ilə Vətəninin başını daima uca edib. Şəddat müəllim müxtəlif dünya ölkələrində poliqrافیya təcrübəsinin öyrənilməsi üzrə keçirilən konfranslarda (İran, Rusiya, Fransa, Almaniya, Türkiyədə) elmi məruzələrlə çıxış edib". Müəllifin qeyd etdiyi kimi Şəddat müəllimin elmi konfranslardakı məruzələri Azərbaycanda poliqrافیyanın bir elm kimi necə formalaşmasını göstərirdi. Şübhəsiz, Azərbaycanda yeni elm sahəsi kimi poliqrافیyanın ilk qurucularından biri Şəddat Cəfərov idi.

Məsləki, əqidəsi, inamı ilə Vətənə bağlı olan insan həyat yollarında hər hansı bir çətinlikdən sarsılıb geri çəkilməz. Məlumdur ki, 20 yanvar hadisələri də xalqımız üçün çox ağır bir sınaq mərhələsi idi. Bu mərhələni Azərbaycan xalqı demək olar ki, təklənmiş olaraq, özünə güvənərək keçdi. Bu yalnız Azərbaycanı təmsil edən ziyalıların sayəsində və əlbəttə ki, xalqımızın birləşən gücü, iradəsi ilə

Poliqrافیya və Kitab Ticarəti Komitəsi sədrinin köməçisi, 3 saylı Bakı kitab mətbəəsinin "Azərbaycan" nəşriyyatının direktoru, Ensiklopediya Nəşriyyat-Poliqrافیya Birliyi baş direktorunun müavini, daha sonra "Göytürk" mətbəəsinin direktoru və digər məsul vəzifələrdə çalışıb. Öz bilik, bacarıq və təcrübəsinə gənclərə həvəslə öyrətməklə yeni nəsillər üçün yetişdirən Şəddat müəllim hazırda "3 saylı Bakı mətbəəsi" ASC-nin direktorudur". Göründüyü kimi məqalə müəllifi ustalıqla 30 il bundan əvvəlki hadisələrə münasibət bildirir. Həmin dövrdə Şəddat müəllimin vətəndaş yanğısı ilə əməlinə görünən həyatına işıq salır. Həm də onun yüksələn təkə inkişaf edən ömrüylüyünün indiki məqamını da uğurlu insan taleyinin əsl mahiyyəti kimi üzə çıxarır.

Tahir Aydınoglu sənədli romanın ilk nəşrini görkəmli mətbuat xadimlərinin müzakirə etməsinə də mühüm mətbuat hadisəsi kimi xarakterizə edir. Şübhəsiz roman geniş əhatəli bir əsər kimi oxucuların diqqətini cəlb edib, amma Tahir Aydınoglu xüsusi olaraq mətbuat şurasının sədrinin çıxışına diqqəti yönəldir: "Yeni kitabı ölkə jurnalistlərinin dostu və sevimlisi olan görkəmli poliqrافیçının növbəti yubileyinə həmkarlarının və ölkənin elmi-mədəni ictimaiyyətinin dəyərləli hədiyyəsi adlandırılan Azərbaycan Mətbuat şurasının sədri Əflatun Amaşov bildirdi: "İşıqlı, əməlpərvər ziyalılarımızdan, mütəxəssislərimizdən sayılan Şəddat Cəfərov 80 illik ömrünün 60 ildən çoxunu ölkəmizdə poliqrافیya sənətinin inkişafına və səmərəli fəaliyyətinə həsr edib. Gördüyü işlər Yubilyarı ölkə ictimaiyyətinə tanınmış alim və naşir, ləyaqətli insan kimi tanıdıb. Lakin Şəddat müəllimi bizim üçün doğmalaşdırın ən başlıca xüsusiyyət daim jurnalistlərin çevrəsində olması, bədii yaradıcılığa üstünlük verməsidir. O, Mətbuat Şurasının fəaliyyətində də yaxından iştirak edir, Şuranın Ahıl Jurnalistlər

Beləliklə, artıq qeyd etdiyimiz kimi Şəddat Cəfərovun həyatı bu gün də diqqətdədir. Tahir Aydınoglu da elə bunu nəzərdə tutaraq yazır ki, hər kəs ona ön xoş arzularını davam edən tərcümeyi halın fonunda çatdırmağı özünə borc bilir.

Şəddat Cəfərov universitet tipli ziyalıdır. Onun yaratdığı ilə birgə qazandığı təcrübə, yazdığı elmi kitablar poliqrافیyamızın məhəng daşı olan əsərləri yeni nəsillər üçün çox dəyərləli dərsliklərdir.

Yazı, yaradıcılıq insan həyatının mənasıdır, ona görə də Şəddat Cəfərov bu gün də yazmaqdan, yaratmaqdan kənarda deyil. Nəşr etdiyi yeni kitablarda adı olsa da, olmasa da onun dəsti-xətti, nəşr üslubu elə kənardan diqqəti cəlb edir. O dəqiqə ünvan görünür, bu Şəddat Cəfərovun işidir.

Zaman keçdikcə həyat özü ilə yeni ovqat gətirir, yeni arzular dil açıq. Şəddat Cəfərov həmişə deyirdi ki, mən Şuşanı görmədən həyatımı bütö hesab edə bilmərəm. Qarabağ müharibəsindəki qələbəmiz onu çox sevindirib. Şuşaya getməyi, Qarabağı görməyi, Xudafərinini görməyi özünə borc bilir, ön ümdə arzusu hesab edir.

Sözümüzün sonunda ustad jurnalist, Zərdəbişünas alim Tahir Aydınoglu gürkəmli poliqrافیçı alimin özünə, zəngin həyat yoluna diqqətli münasibətini xüsusilə təqdir etməyi biz də özümüzə borc bilirik. Biz özümüzədən öncəkilərin həyatından öyrənərək həyatımızı qururuq. Əgər özümüzədən öncəkilərə ehtiramlı münasibətimiz olursa, bunun əvəzini bizdən sonra gələnlər bizə mütləq qaytararlar. Həyat beləcə zəncirvari əlaqə ilə davam edir. Bu gün olan dünyanın davamıdır, sabahın başlanğıcıdır.

Bəli işıq var, bir də işıqlı adam var.

Əli Rza XƏLƏFLİ
Ceyhun ZALLI
07.04.2021